

ZBIRKA LJUDSKE UMETNOSTI SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA BOGATEJŠA ZA SEDEM PREDMETOV

481

Mag. Inja Smerdel se je v začetku devetdesetih let ob nastajanju študije muzejske zbirke oselnikov seznanila s privatnim zbiralcem gospodom Frančiškom Podpečanom iz Smednika na Gorenjskem. S tem se je začelo plodno sodelovanje med muzejem in zbiralcem. Z njegovo pomočjo je muzej pridobil nekaj izjemnih predmetov, med njimi kolovrat mediteranskega tipa iz 18. stoletja, dve ptičji kletki in izjemno oblikovano pleteno omaro za sušenje suhega mesa s Kozjanskega. V letošnjem letu pa je muzej za zbirko ljudske umetnost s pomočjo Ministrstva za kulturo od gospoda Podpečana odkupil sedem predmetov, od katerih vsak s tega ali onega vidika dopolnjuje posamezne skupine znotraj zbirke.

Relief Sočutne (foto A. Simikič, 1998).

1. **Sedeči premišljujoči Kristus.** Les, oljna polihromacija, 20 x 8,5 x 15 cm, iz okolice Velenja. Je priča podeželske polsamouške ustvarjalnosti iz druge polovice 19. stoletja. Motiv na stolu sedečega Kristusa predstavlja rariteto v evropskem prostoru.

2. **Kipec Marije z detetom.** Les, oljna polihromacija, višina 41,5 cm, iz okolice Šoštanja. Primerek sodi v konec 19. ali v začetek 20. stoletja. Kot nova pridobitev

je pomemben s pokrajinskega in tipološkega vidika.

3. **Relief Sočutne z mrtvim Kristusom v naročju;** levo in desno sta sv. Janez in Marija Magdalena. Les, oljna polihromacija, višina 34 cm, širina 36 cm. Je s kmetije na Plešivici pri Ivanjkovcih. Delo sodi v zgodnje 20. stoletje. Pomembno je glede na čustveno izraznost, ikonografijo, geografski kriterij in pričevalnost o rabi v notranjosti kmečke hiše.

4. **Pušica za britev.** Je iz enega kosa lesa (drsní pokrov manjka), 4 x 24,5 x 6 cm, je iz Stranj pri Kamniku. Zunanje stene so bogato okrašene s stranskim rezom, med raznolikimi motivi je tudi letnica 1769. Predmet je odličen primerek individualne ustvarjalnosti znotraj domače proizvodnje predmetov za osebno rabo.

5. **Solnica.** Les, 26,5 x 19 x 13 cm, je iz Stranj pri Kamniku. Izdelana je iz enega kosa lesa z vloženim dnom. Krašena je s stranskim rezom z motivi srca, IHS in letnico 1864.

Je priča domače ustvarjalnosti in znanja. Dno iz suhega lesa so vložili v telo iz svežega lesa. Ko se je posušil, se je telo tesno spojilo z dnom. Solnica vsebuje več kot liter prostornine, kar je postalo navadno, ko je sol v drugi polovici 19. stoletja postala cenejša in s tem dostopnejša.

6. **Sveča,** navita v obliko molitvenika. Stearin, oleografska nalepka s podobo sv. Jožefa, 5,5 x 4 cm. Značilen izdelek iz konca 19. ali začetka 20. stoletja, kakršne so prodajali na semnjih, žegnanjih ali božjih poteh. Predmet je priča religioznih predstav.

7. **Božjepotni spominek.** Ploščato srce iz alabastra, na njem je oleografska nalepka z upodobitvijo Marije Bistriške. 9,5 x 8,5 cm. Konec 19. ali začetek 20. stoletja. Značilen primerek priča o romarski poti in nabožnih predstavah.

Zabeležke Gorazda Makaroviča ob akcesiji predmetov z njegovim dovoljenjem za to besedilo uporabila

Bojana Rogelj Škafar

